

Obsah

Předmluva - Čeština světová - Její příběh a její příběhy z pěti kontinentů.....	7
Na cestu po češtině světové (P. Vopěnka, Ústí nad Labem - Praha)	9
ČÁST PRVNÍ – Čím lépe znám češtinu, tím lepším jsem Evropanem	11
Díl úvodní: Čeština po světě	12
O pravé vlasti pro každého. Kde domov Tvůj?	12
Co je to světočešství	14
O slečně Korbelové z OSN, paní Kudláčkové z Nuslí a dalších Světočeších.....	14
Kynolingvistika čili O psech-češtinářích.....	15
Psí čeština v cizině aneb H – Ň – R – B.....	16
Setkání s panem Edelmannem	17
Díl první: O řečech i o řečích aneb Cizokrajné pohostinství	20
Okno do širého světa. Naše stará dobrá známá – panglossia	20
Čeští poutníci v cizině. O robotech a zbraních	21
Poutníci ještě jednou. O tanci, orbě, čepobití a oběživu	23
Jazyk vypovídá o sobě	
Jak mapovat Evropu a kterak vyprávět správně anekdoty	25
Evropa jako jedna rodina... téměř	26
O indo-evropském společenství, trvajícím překvapivých 5000 let.....	26
O jazykové vzájemnosti česko-anglické z pěti světadílů.....	28
Čeština výstavní i výstavná. Ještě jedna kapitola z česko-anglické vzájemnosti.....	29
Naše jazykové evropanství	33
Díl druhý: Antika, její dcera evropština a širý svět	34
Malý civilizační test aneb Introspektivní identifikace individuální integrity.....	34
O tradici latinské – latina u nás a v nás	35
Řeč řečená řečtina	36
Evropský hold jazykové antice.....	38
A. Hold anglofonní	38
B. Němčina v Čechách? – S latinou bez obav	39
C. Evropeizace po česku – rozmluva s trochou starobylé exotiky	40
D. Latina na politickém scesti	41
E. Latina rediviva – Latina pro futuro	42
Zpět mezi dnešní ŘEKY	43
Díl třetí: Čeština – její vznešenost a žal	45
Sobotní procházka Prahou čili Chicagský gangster a skomírající federando let 90.	45
Frustrace a horifikace aneb Jazykové hrůzostrašení.....	47
O dehorifikaci jako formě jazykového plánování aneb Přežije čeština evropské sjednocování?...	49
Federando legrando či Živoucí memento morálního úpadku?.....	50

Čas rojíání nad prokletím sumerským	52
Díl čtvrtý: O jazyce psaném	55
Husův projekt po světě aneb Slabikář jako artefakt tisíciletí	55
Díl pátý: O básních, básnicích a jiných lidech snících	58
Za obrodu Evropy a její duše	58
Mistr Růže aneb Detektiv jazykozpyteckého básnictví	62
Łysohorského lašský projekt – daň době minulé, či odkaz pro budoucnost? Příspěvek k záchraně jazykového euroregionu.....	68
Český Host z Tichomoří.....	75
Díl šestý: Jazyk jako chvála poznání	80
Spor duše s tělem – tentokrát o znaménko plus	80
Filipika proti školometům.....	81
O světovém charakteru češtiny a těch ostatních	82
Jak sebevětší marnost není marná.....	88
Gradujme se po evropsku a taky po česku	88
Díl sedmý: Hledání čechovtipna	95
Ke vzniku velikosti básníků i státníků aneb V hledání čechovtipna	95
Čechovtipnost a její divotvorné transcendence.....	96
Smích jakožto Filipika proti normalizátorům současnosti.....	98
Historie dlouhá jako Lovosice aneb Radostné tápání našich školáků.....	99
Šprýmopis český jako odvěký artefakt.....	103
Návštěvníci u češtiny – ze všech koutů světa.....	106
Na cestách po Evropě – tentokrát slovanské.....	109
Chvála smíchu čili Loučení se čtenářem	111
ČÁST DRUHÁ – Čím více znám jazyků, tím jsem blíže češtině	113
Uvedení k eurojazykům (H. Haraldson, Reykjavík-Oslo).....	117
Jak představit euročeštinu českému čtenáři. Společná Evropa po staletí – prizmatem jazyka	119
A. Základy jazykové evropeistiky. Co je to – evropský lingvoareál (ELA)?	120
A1. Vlastnosti, které utvářejí (konstituují) euroareál (ELA)	120
A2. Čeština je šťastným prostředníkem k poznání jazykové Evropy	122
A3. Čeština je v jazykové Evropě nejen příjemce, ale i dárce.....	123
A4. Čeština - zlatá střední cesta mezi evropskými jazyky	124
Přehled našeho dalšího průzkumu.....	124
B. Slova z Evropy - eurolexikalismy – ukázky	125
B1. Klasifikace eurolexikalismů	126
B2. Eurolexémy: Ukázka – písmeno b-, (cca) 360 jednotek.....	127

B3. Příloha: Speciální lexikální a pravopisné vztahy češtiny – lotyšтина a maďarština	129
C. Morfologie (tvaroslovi) — Stupňování adjektiv (SA) jako pilotní projekt	131
Trojčlenný eurovzorec	132
Evropský a slovanský kontext češtiny –	133
„Severoslovanská eurozóna“ neboli „slovanské eurocentrum“	133
C1. Slovanské stupňování adjektiv (SA)	134
C1a. Stupňování příslovčí	135
C1b. Slovanské eurocentrum a slovanská východní europa	136
C2. Evropské stupňování, jeho zdroje a supletivismus	136
C3. Germánské jazyky, skupina keltská, eurosupletivismus	138
C3!. Společný eurosupletivismus — moderní germánština, románština a slovanština (čeština)	139
C4. Stupňování v jazycích „středo-východních“	139
C5. Baltofinské jazyky (Finský záliv)	140
C6. Euro-asijský okraj – turkický případ	141
C7. Evropa na východ od 23. poledníku	143
C8. Malý euro-výlet do Zakavkazí	145
C9. A nyní třešnička na dortu z kyrgyzsko-čínské hranice aneb loučení s celoevropským stupňováním	145
C9! Závěry z dunganštiny	146
C10. Východní pohraničí ELA – lakmusový test lingvoetiky a eurosolidarity	147
D. O hledání dalších tvaroslovných eurouniverzálií – případ sloves	149
D1. Složené pasivum s gramatickým slovesem být (<i>Spolu s M. Načev-Marvanovou</i>)	150
D2. Evropské vyjadřování minulosti – konkurence sloves být : mít (<i>Spolu s M. Načev-Marvanovou</i>)	151
D3. Reflexivní konstrukce s částicí <i>se</i>	152
D3a. Typ syntetický, kde partikule -s již splynula se slovesem v jeden tvar	152
D3b. Typ enklitický příklonkový	153
D3c. Typ syntaktický	153
D4. Závěrem	153
E. Skloňování — zájmena, číslovky, jména podstatná a přídavná	153
E1. Zájmena a jejich integrace do sloves (syntetizace)	153
E1a. Evropské jazyky indoevropské	154
E1b. Eurojazyky uralské (finické, ugrické, samojedské) a turkické (tatarština atd.)	154
E2. Číslovky – tvoření číslovek řadových	156
E3. Substantiva	157
E3a. Užívání určitého členu	157
E3b. Užívání deminutiv	159
E3c. Gramatický rod a přechylování jako příklad pokračující eurointegrace	159
E4. Adjektiva – kruh se uzavírá	161

Část závěrečná. Na konci cesty po naší jazykové Evropě.....	163
Vnitřní síla endosféry – poučení z historie	163
Vítejte ve skvělém světě řečtiny plné slovních překvapení.....	164
Obrození evropské duše – athénská douška na rozloučenou.....	165
O psychologickém dopadu evropeizace – špatné, či dobré zprávy?.....	168
Anglické resumé - English Summary	169
Rejstřík předmětů, pojmů a idejí.....	172
Rejstřík jazyků.....	175
Rejstřík jmen.....	179

Seznam tabulek, map a jiných vyobrazení

1. Jazyková vzájemnost česko-anglická z pěti kontinentů – tabulka.....	28
2. Slova domácí a jejich cizí protějšky soutěží o naši přízeň – tabulka	34-35
3. Česko-slovenské „predvolanie o správnom konaní“ v čs. federandu.....	51
4. Královna Evropa s Královstvím českým na prsou – alegorie ze 16. stol.....	54
5. Typologie češtiny a evropštiny – tabulka	87
6. Česká slova a jejich protějšky (polština, ruština, bulharština) – tabulka.....	110
7. Jedno sto evropských jazyků, o nichž je řeč – schéma	114
8. Severoslovanský euro-kanál (13.-18. stol.) – schéma.....	123
9. Čeština – zlatá střední cesta mezi eurojazyky – tabulka.....	124
10. Euro-lexémy v češtině přehled a tabulka.....	127-129
11. Čeština „totožná“ s lotyštinou, maďarštinou	150
12. Stupňování v 22 euro-jazycích – tabulka	131
13. Indoevropský původ evropského stupňování – tabulka	133
14. Stupňování ve slovanských jazycích – tabulky	134-135
15. Stupňování v jednotlivých skupinách euro-jazyků – tabulky	136-142
16. Stupňování na východ od 23. poledníku – schéma	143
17. 25 jazyků euro-Ruska tvořícího východní hranici jazykové Evropy	144
18. Stupňování v čínské dunganštině (kyrgyzské pomezí) – tabulka	146
19. Zvratné se aneb „jak se Evropané myjí“ – mapa	148
20. Minulost v přítomnosti: složené časy – tabulka	152
21. Já, můj – společné dědictví nostratické (14 + 14 jazyků) – tabulky	154
22. Číslovky základní a řadové (téměř 50 jazyků) – tabulky	155-157
23. „Evropa ženská“ přechylování a jiná překvapení – mapa	161
24. Řecká slova – v řečtině úplně jinak – tabulka.....	164-165
25. Plzeňsko-Budějovicko jako území světové zytologie (pivařství) – mapa	166
26. Izosféry evropské zytologie (50 jazyků) – mapa	167